

Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2000

PRESENTACIÓ DE PUBLICACIONS

Presentació d'*Acta Numismàtica*. Al llarg d'aquest curs s'ha preparat l'edició del volum 29 del nostre anuari, el qual conté 11 articles d'investigació i les habituals seccions: troballes monetàries, recensions bibliogràfiques i la memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 1998. La introducció és d'Anna M. Balaguer i tracta de la tasca desenvolupada per la Societat durant els seus vint anys d'existència.

Es preparà també l'edició del volum 5 de *Complements d'Acta Numismàtica*, corresponent a l'obra de Leandre Villaronga, *Les monedes de plata d'Empòrion, Rhode i les seves imitacions*. Aquest llibre sortí a finals del 2000, però no es presentà fins al principi del 2001.

ATENCIÓ A CONSULTES

En el decurs de l'any 2000 ens arribava la consulta del senyor M. Dhenin, conservador de la moneda medieval del Departament de Monedes i Medalles de la Biblioteca Nacional de França, sobre una moneda castellana medieval a nom d'Enric. S'atengueren consultes del Museu J. Puig, de Perpinyà, referents a monedes eclesiàstiques trobades en recerques arqueològiques a la catedral d'Elna. També de l'Associació Numismàtica del Rosselló referents a la identificació i datació de diverses medalles de devoció catalanes dels segles XVI-XVIII. S'estudià un manuscrit referent a moneda mallorquina que ens fou comunicat pel senyor

Andreu Vidal. Durant el mes de maig es rebé la visita del professor F. Guido de la Universitat de Sasser amb qui s'establí un profitós intercanvi d'informacions científiques i bibliogràfiques. Especialment laboriosa ha estat l'atenció a les consultes que periòdicament ens adreça el Departament de Monedes del Fitzwilliam Museum de Cambridge sobre monedes antigues i medievals de la península Ibèrica i sobre les novetats bibliogràfiques. Es redactà també un informe pel senyor Carles Miralles, secretari general de l'Institut, que s'interessava per la identificació i per la història d'una moneda aragonesa de coure de Felip V. També es canalitzà vers l'expert corresponent una consulta del senyor. E. Wendling, de la Universitat de Metz, sobre l'utilatge d'un falsificador de moneda de el temps de Felip II. S'atengué la consulta del senyor F. Sulé sobre la forma de comptabilitat tradicional catalana en lliures, sous i diners. Es remeté també un informe a l'empresa Vichy Catalan per a corregir una confusió entre les medalles de l'Exposició Universal de 1888 i de 1929 que apareixia en el seu etiquetatge. Es remeté una actualització de la bibliografia de la nostra especialitat, referent a l'àmbit empordanès que ens demanava la Biblioteca Mateu del Castell de Peralada. Finalment, s'atengué la consulta del professor d'història de l'art el senyor Joan Foquet, sobre una matriu de segell del segle XV.

S'han rebut, també, nombroses consultes dels socis de la nostra entitat sobre els temes següents: un diner medieval del comtat de Rodez; sobre l'autenticitat de diverses peces catalanes del segle XVII, aparentment de la Guerra dels Segadors; sobre una peça ibèrica de Lauro amb aparent lectura *Laiesken*; sobre diversos pesals monetaris catalans i castellans. També es gestionà la cesió d'un original inèdit per la consulta d'un dels nostres socis, disponible amb reserves en el nostre arxiu, i que tractava de forma global i força completa dels grans múltiples de moneda d'or produïts en els diferents estats peninsulars durant les edats mitjana i moderna.

Entre l'estiu i finals del 2000 s'atengueren les consultes següents: l'Arxiu Nacional de Catalunya féu una consulta sobre una medalla d'Alfons el Magnànim i sobre una altra medalla que resulta ésser erròniament atribuïda a Joan II a la *Gran Enciclopèdia Catalana*. Es tracta d'una medalla de Joan d'Aragó, comte de Ribagorça. El senyor J. M. Nuix ens mostrà les fotografies dels 9 mancusos —tot just descoberts a una excavació feta a Castellfollit del Boix (Bages)— per tal d'assegurar la seva correcta identificació i catalogació. Ens adreçà la consulta en nom del Museu d'Igualada i d'Arqueo-Cat, responsables de l'excavació.

La senyora T. Sisó, demanà la col·laboració de la SCEN en l'estudi d'un diner de Ramon Berenguer I, del tipus de la rosa. També s'atengueren les consultes bibliogràfiques i s'enviaren diferents obres al senyor F. Zulaica, professor de la Escola d'Estudis Empresarials de Saragossa.

A finals d'any s'establiren contactes i intercanvis amb els següents investigadors de la nostra especialitat en l'àmbit europeu: D. Abulafia, (Universitat de

Cambridge), H. U. Geiger (Universitat de Zúric), B. Malmer (Numismatic Institute, Estocolm), N. Mayhew (Ashmolean Museum, Oxford), E. Oberlander (Muzeu Nacional de Romania), A. Pol (Gabinet Numismàtic de Leiden), P. Spufford (Universitat de Cambridge), H. Von Roten (Gabinet Numismàtic de Zúric), P. Woodhead (Royal Numismatic Society, Londres), B. Zach (Gabinet Numismàtic de la ciutat de Winterthur, Suïssa), W. Hahn (Institut für Numismatik, Universitat de Viena).

COL·LABORACIÓ AMB PROGRAMES I RECERQUES DE L'IEC

S'ha dut a terme la revisió dels termes numismàtics per a la segona edició del *Diccionari de la llengua Catalana del l'IEC*, introduint termes nous, corregint errors, etc. També s'han atès diferents consultes que ens han adreçat les oficines lexicogràfiques de l'IEC sobre termes que calia documentar o bé dubtosos, així com propostes d'altres investigadors que afectaven la nostra especialitat.

La SCEN ha descobert l'existència d'una medalla que commemora el 50è Aniversari de l'IEC l'any 1957 i ha pogut documentar-la.

LLIÇONS A CÀRREC DEL PROFESSOR CONVIDAT DOCTOR. M. BLACKBURN

La importància dels fons conservats al Departament de Monedes i Medalles del Fitzwilliam Museum de Cambridge, del qual el senyor M. Blackburn és el seu conservador en cap, i l'experiència pionera i innovadora de l'escola de Cambridge, tant en la museografia com en altres aspectes de la investigació numismàtica, han fet que la SCEN, el convidés a impartir una lliçó a Barcelona.

En la seva dissertació, el senyor M. Blackburn tractà de la formació i documentació d'un fons monetari, el model de Cambridge. En el seu curs, el professor convidat exposà les seves experiències i els resultats assolits. Les seves paraules foren il·lustrades per la projecció de nombroses gràfiques, taules, estadístics i un variat repertori de diapositives de monedes de totes les èpoques, la majoria de la península Ibèrica, que conserva el monetari del Fitzwilliam Museum.

Aquest acte se celebrà el dia 8 de maig a la sala d'actes de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, que ens fou gentilment cedida per a aquesta ocasió.

PARTICIPACIÓ A CONGRESSOS, CONFERÈNCIES, ESTADES I ALTRES ACTIVITATS

Se celebraren els anunciats V Congrés Nacional de Numismàtica de Portugal i el I Congrés Luso-Brasiler de Numismàtica a les ciutats de Porto i de Santarem del 8 al 12 de març. Hi assistiren M. Crusafont i A. M. Balaguer aportant les seves col·laboracions científiques. A petició del president de la comissió científica del Congrés, senyor F. Magro, la SCEN aportà, a través de la seva secretària científica, un text per a la redacció de les conclusions de l'esmentat congrés.

Les Jornades d'Estudis Numismàtics, que organitza cada any el Museu Puig de Perpinyà, enguany eren dedicades al tema de la moneda eclesiàstica; la qual cosa propicià que un dels ponents convidats fos M. Crusafont, autor de la catalogació sistemàtica i exhaustiva de les pel·lofes de les esglésies catalanes i de nombrosos estudis sobre el tema. En la seva dissertació a Perpinyà, el dia 27 de maig, tractà en especial de les monedes eclesiàstiques de la diòcesi d'Elna.

El mes de novembre es celebrà a Cambridge un simposi en honor del professor Philip Grierson en el seu noranta aniversari. Aquesta trobada d'investigadors fou organitzada pel Departament de Monedes i Medalles del Fitzwilliam Museum i pel Gonville and Caius College i comptà amb el suport de la British Academy. Aquesta joiosa trobada al voltant de la figura de l'il·lustre historiador i numismàtic, el mestratge del qual és reconegut per la major part d'historiadors de la moneda medieval d'arreu d'Europa, aplegà a més de 60 estudiosos. La SCEN fou especialment convidada a participar-hi, amb una de les 15 ponències de què constava el Simposi. El tema a tractar era el de la transmissió d'idees entre una i altra seua a l'Europa medieval. La nostra entitat va presentar la ponència «Carolingian and muslim influences in early christian coinages in the Iberian area (9th-12th centuries)», d'A. M. Balaguer i M. Crusafont.

A finals del 2000 aparegué el volum d'homenatge al numismàtic portugués Mário Gomes Marques. La SCEN contribuí de manera notable a fer possible a realització d'aquesta obra, ja que no sols el nostre president forma part de l'equip de redacció i s'ocupà de l'apartat bibliogràfic i d'explicar la projecció científica de l'homenatjat, sinó que hi aportà 4 articles d'investigació de membres de la nostra entitat.

El mes de setembre (2000) sortia l'edició de les actes del V Congrés Nacional de Numismàtica de Portugal, celebrat els dies 8-12 de març 2000, al qual la SCEN tingué un paper destacat.

El dia 24 de febrer Anna M. Balaguer impartí una lliçó sobre diferents aspectes de la història de la moneda, convidada per l'Aula de Formació Permanent de la Gent Gran de Manresa.

Cal assenyalar també les aportacions de diferents socis de la SCEN en la redacció del catàleg de la moneda de la Hispania Antigua de la *Real Academia de la*

Historia de Madrid, una obra dirigida per P. P. Ripollès i per J. M. Abascal a la que hi han contribuït, entre altres, Leandre Villaronga, Almudena Domínguez, Mariví Gomis, M. Mar Llorens i J. M. Vidal Bardán.

BANC DE DADES DE MONEDES CATALANES I BIBLIOTECA

Durant el curs 1999-2000 ha continuat la incorporació de nous materials a aquest banc de dades. La tasca consisteix tant en sistematitzar i fer consultables material fotogràfic disponible des de temps enrera, com la de fotografiar fons monetaris als que mai abans s'havia accedit.

Entre les tasques realitzades enguany hi ha d'una banda la de sistematitzar els materials fotogràfics disponibles de la col·lecció «La Caixa», i de l'altra, fotografiar un gran nombre de medalles catalanes anteriors a la Guerra Civil, un important fons de moneda de la Sardunya catalana i una extraordinària col·lecció de peces aragoneses primitives i de la Corona catalanoaragonesa en general.

Pel que fa a consultes realitzades al banc de dades, destacarem la d'alguns materials gràfics facilitats a TV3 per a la seva filmació sobre la moneda ibèrica i per a una altra sobre els divuitens valencians de Carles II, entre d'altres.

La formació del banc de dades és una tasca que, d'alguna manera, està molt vinculada a la disponibilitat bibliogràfica a l'hora de identificar, catalogar i referenciar les peces. Enguany s'ha dedicat una part dels esforços a reorganitzar els més de 600 volums de que consta la nostra biblioteca i que hem recuperat després d'haver estat durant més de dos anys emmagatzemats amb motiu de les obres de l'IEC. Ara disposem, en els nous locals destinats a les societats científiques de l'IEC, d'un espai convenient per disposar d'aquest fons bibliogràfic que va incrementant-se, sobretot gràcies als intercanvis de publicacions amb altres entitats estudioses, museus i universitats del tot el món.

ASSEMBLEA GENERAL

El dia 22 de juny se celebrà l'assemblea general de socis de la Societat, la qual transcorregué segons l'ordre previst.

A.M.B